

Bilaga 3 Samrådsredogörelse

Stadsbyggnadsförvaltningen har förelagt samtliga berörda mark- och sakägare att yttra sig över förslaget till beslut om biotopskydd för ålgräs i Askimsviken, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Förvaltningen har även skickat inbjudan till samråd till: Länsstyrelsen i Västra Götaland, Sveriges Geologiska Undersökning, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, exploateringsnämnden, eretslopp och vattennämnden, miljö- och klimatnämnden, stadsmiljönämnden, Göteborg Energi AB, Hovås GREFAB, Lisebergs Camping Askims Strand, Askims Sjöscoutkår, Göteborgs Fritidsförening Askim, Göteborgs Universitets fakultet för naturvetenskap och teknik, Naturskyddsföreningen i Göteborg, Sportfiskarnas Region Väst och Svenska Sjöräddningssällskapet i Hovås.

Nedan ges en kort sammanfattning av samtliga inkomna synpunkter tillsammans med kommentarer kring hur stadsbyggnadsförvaltningen valt att behandla synpunkterna.

Exploateringsförvaltningen, Göteborgs Stad

Exploateringsnämnden tillstyrker förslaget med tjänsteutlåtande från exploateringsförvaltningen som yttrande.

Förvaltningen lyfter i sitt tjänsteutlåtande att området har stora natur- och friluftsvärden och att det är positivt att de framför allt höga ekologiska värdena tas tillvara på genom biotopskydd. Exploateringsförvaltningen bedömer att ett inrättande av biotopskyddsområde stämmer väl överens med Miljö- och klimatprogrammets prioriteringar och mål samt med aktuella planer och Stadens översiktsplan. Den pågående markanvändningen bedöms inte avsevärt försvåras utan kan fortgå i sin nuvarande form. Förvaltningen ser inte att åtgärden på ett negativt sätt hindrar stadsutveckling eller göteborgarnas tillgång till området eller nyttjandet för sol och bad.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen positivt på det föreslagna biotopskyddsområdet och har inga särskilda medskick tillbaka till stadsbyggnadsnämnden utöver nämnda synpunkter.

Göteborg Energi AB

Göteborg Energi AB lämnar inga synpunkter i ärendet men bifogar information om hur schaktningsarbeten i närheten av i mark förlagda ledningar ska hanteras.

Stadsbyggnadsförvaltningen gör bedömningen att denna information inte är relevant i ärendet och gör inga justeringar i biotopskyddsförslaget.

Dotterbolaget Göteborg Energi GothNeth AB har inget att erinra i ärendet.

Göteborgs Universitet, fakulteten för naturvetenskap och teknik

Göteborgs universitet är positiva till förslaget och tillstyrker det som presenterats utan ändringar. Ett medskick från universitetet är att det inför eventuell uppföljning av bevarandemålen kan vara angeläget att identifiera ett antal närliggande "referensängar", som följs upp samtidigt som det biotopskyddade området. Detta för att kunna särskilja generella miljöförändringar i närområdet från effekten av skyddet. Miljöförvaltningen har inventerat flera närliggande ålgräsängar under samma år som ålgräsängen i detta ärende. Stadsbyggnadsförvaltningen gör bedömningen att dessa kan användas som referensängar och avser nämna det i ett förslag på uppföljning som förvaltningen ska ta fram.

Länsstyrelsen i Västra Götaland

Enheten för skydd och utveckling vid länsstyrelsen tillstyrker det föreslagna biotopskyddsområdet. Enheten ser positivt på att kommunen inrättar fler biotopskyddsområden och därmed bidrar till att förstärka nätverket av marina skyddade områden. Att det finns ett tydligt syfte samt bevarandemål uppsatta för området är också positivt.

Förslaget om biotopskyddsområde har även granskats av länsstyrelsens kulturmiljöenhet, samhällsbyggnadsenhet samt enheten för natur- och vattenärenden. Ingen av dessa enheter har några synpunkter att lämna.

Miljöförvaltningen, Göteborgs stad

Miljöförvaltningen bedömer att avgränsningen av biotopskyddsområdet är aningen för snävt, det vill säga att lite för mycket har tagits bort av ålgräsängen i det föreslagna biotopskyddsområdet. Miljöförvaltningen bedömer att gränsen för biotopskyddsområdet bör kunna gå närmre den långa badbryggan vid Askimsbadet och vid småbåtshamnen vid Hovås. Miljöförvaltningen anser att en buffert på maximum 100 meter till småbåtshamnen och 25 meter till badbryggan överallt i alla riktningar bör räcka. Stadsbyggnadsförvaltningen gör inga ändringar i föreslagen områdesgräns eftersom miljöförvaltningens förslag skulle komma i konflikt med gällande detaljplan. Berörd mark är utpekad i detaljplanen som område där brygga med badanläggning samt badramp får användas.

Miljöförvaltningen anser vidare att stadsbyggnadsförvaltningen bör motivera att en del av ängen utesluts ur biotopskyddsområdet, det vill säga den del som ligger väster om Marholmen. Miljöförvaltningen bedömer att den delen av ålgräsängen annars bör skyddas eftersom den är värdefull. Stadsbyggnadsförvaltningen instämmer i att den delen av ålgräsängen är minst lika viktigt som den inom föreslaget biotopskydd men kommer inte att ändra gränserna för biotopskyddsområdet. Ålgräset väster om Marholmen utesluts på grund av hänsynstagande till pågående projekt och samhällsviktig verksamhet. Denna motivering inkluderas nu i bilaga 1.

Miljöförvaltningen gör bedömningen att det i förslaget om biotopskyddsområde bör nämnas att biotopskyddet inte bara är till för att skydda ålgräsängen utan även för att skydda biotopen *ler- och sandbotten som blottas vid lågvatten* i området. Denna biotop är liksom ålgräsängar mycket värdefulla ekologiskt sett. Miljöförvaltningen anser också att det bör nämnas att dessa två biotoper är ansvarsbiotoper i Göteborgs Stad. I

beslutshandlingen nämns biotoperna redan som ansvarsbiotoper men stadsbyggnadsförvaltningen justerar texten så att detta blir tydligare samt lägger till informationen i tjänsteutlåtandet. Biotopskyddet är juridiskt sett enbart utpekat för ålgräsängar, även om resterande bottenmiljö också får ett ökat skydd i praktiken. Av denna anledning kommer *ler- och sandbotten som blottas vid lågvatten* inte stå med som biotop som områdesskyddet är bildat för.

Miljöförvaltningen skickar med ett förtydligande avseende den ekonomiska förlusten som kan förväntas om ålgräsängarna i Göteborgs skärgård skulle gå förlorade. Tjänsteutlåtandet justeras så att det framgår att det är över en period av enbart tio år som kostnaden av att förlora ålgräsängarna (cirka 990 hektar ålgräs) uppskattas vara 1,3 miljarder kronor, enligt en nulägesanalys gjord år 2022. Ålgräsängarnas ekonomiska värde stiger med åldern och därför är kostnaden inte statisk.

Stadsmiljöförvaltningen, Göteborgs stad

Stadsmiljöförvaltningen anser att underlaget till biotopskyddsförslaget är bra och lämnar inga direkta synpunkter. Stadsmiljöförvaltningen inkommer med frågor som lett till revideringar i biotopskyddsförslaget. Frågor och revideringar ses nedan.

Gällande uppföljning: Vem ansvarar för planering och utförande av uppföljning? Kommer denna information komma i ett uppföljningsprogram? Hur ska "kvaliteten" på ålgräsängen följas upp?

Uppföljning kommer inte ske regelbundet utan görs vid behov och när resurser är tillräckliga. Stadsbyggnadsförvaltningen kommer ta fram ett enkelt upplägg för eventuell uppföljning. Stadsbyggnadsförvaltningen bär ansvaret för uppföljning i enlighet med nuvarande reglemente. Ansvarsfördelning är förtydligad i bilaga 1.

Gällande skötsel: Hur regleras eventuell användning av ålgräsängen som donator? Vem ansvarar för skyltning och ska kommunikation ske mellan förvaltningarna vid skyltning? Vem ansvarar för att sjökort uppdateras gällande fartbegränsning och ankringsförbud?

Att använda ålgräsängen som donatoräng kräver dispens, vilket ansöks om hos stadsbyggnadsförvaltningen. Ansvaret för skyltning och tillsyn avseende skyltning ligger hos stadsmiljönämnden enligt gällande reglemente. Det är fördelaktigt om det i framtagningsavskrift sker kommunikation med stadsbyggnadsförvaltningen. Ansvarsfördelningen är förtydligad i bilaga 1. Ankringsförbud och fartbegränsning uppdateras i sjökort av Sjöfartsverket.

Svenska sjöräddningssällskapet, SSRS

Svenska sjöräddningssällskapet, SSRS, ställer sig positiva till biotopskyddsområdet men lyfter punkter som kan förtydligas. SSRS lyfter att det varje år sker allvarliga drunkningstillbud vid Askimsbadet och att de är involverade i sjöräddning och eftersök i sådana situationer. För att kunna bedriva effektiva insatser behöver SSRS kunna öva vid badpiren. Därför önskar SSRS att beslutshandlingarna för biotopskyddet förtydligar att

SSRS kan fortsätta åka in på larm och övning, vilket sker cirka två till fyra gånger om året. Stadsbyggnadsförvaltningen tydliggör i beslutshandlingen att förvaltningen bedömer att SSRS:s övning vid badpiren inte lär påverkas av biotopskyddsområdet. Detta eftersom badpiren och vattnet inom 40–80 meter från badpiren är uteslutna ur biotopskyddsområdet, samt för att SSRS:s verksamhet inte bedrivs på sådant vis att ålgräs kan skadas. Detta har även tydliggjorts vid dialog mellan stadsbyggnadsförvaltningen och SSRS efter samrådet. I dialogen tydliggjorde förvaltningen även att det inom biotopskyddsområdet inte föreligger något förbud mot att framföra båtar inom området, utan att det som är förbudet för båtar är användning på ett vis som skadar ålgräset, det vill säga i framförande i hög hastighet och i grunda områden.

SSRS vill vidare att den ränna som de åker i idag ska kunna fortsätta muddras även efter biotopskyddsområdet, så att hamnen ska kunna användas som bas för sjöräddning i Göteborg. Hamnens område ingår inte i biotopskyddet och hamnen kommer fortsättningsvis kunna muddras vid behov, därför gör stadsbyggnadsförvaltningen inga revideringar i förslaget till biotopskydd.

Sakägare

Delägare i samfällighet S:77

Två delägare i en samfällighet lämnar ett flertal synpunkter med slutsatsen att biotopskyddet är olämpligt. Stadsbyggnadsförvaltningen väljer att gå vidare med förslaget biotopskydd utan ändringar kopplade till dessa synpunkter. Synpunkterna besvaras nedan och förvaltningen har skickat ut information till delägarna separat.

Yttranden skriver att området har höga halter av PCB och förgiftad botten. Enligt en undersökning av Askimsvikens sediment år 2017 finns PCB i viken men resultaten tydde dels på relativt låga halter i flera delar av viken, dels på att risken att människors hälsa skulle påverkas negativt i samband med bad på platsen är låg.

Yttranden påpekar att det vatten som rinner från Välen kommer från Mölndalsån vars botten är kraftigt påverkad. Vattenkvaliteten i Stora ån, det vill säga den å som rinner genom Välen och mynnar ut väster om Marholmen, provtas med jämna mellanrum av kretslopp och vatten. Enligt mätningar gjorda i 2023, presenterade i kontrollprogram för recipientarbete, överskrids gränsvärden i Stora ån avseende total-fosfor, löst arsenik samt PFOS. Halterna av dessa ämnen kan variera årsvis. Ibland överskrids gränsvärdena och ibland inte. Kretslopp och vatten är involverade i arbeten för att förbättra vattenstatus i flera vattenförekomster, däribland Stora ån. Förhållandena i Stora ån är inte tydligt jämförbara med de vid Askimsviken varför frågan inte kommer utredas vidare.

Yttranden menar att kommunen anlagt ett stort, kraftigt och kontinuerligt utsläpp från vägarna i Hovås som mynnar ut i hamnen och förorenar vattnet.

Stadsbyggnadsförvaltningen gör tolkningen att det som här avses är ett gammalt dagvattenutlopp som kretslopp och vatten nyligen rustat upp. Upprustningen är gjord för att dagvattenutloppet ska fungera bättre och vara synligare. Utloppet ska endast släppa ut dagvatten, eventuellt med vissa föroreningar från vägarna, men inget avloppsvatten.

Yttranden anser att vattnet i Askimsviken är oerhört bakterietyngt. Vattenkvaliteten med avseende på bakteriehalter och algbloomning provtas vid Askimsviken varje sommar och

resultat finns tillgängliga på havs- och vattenmyndighetens hemsida. Enligt mätningarna är vattenkvaliteten god under majoriteten av sommarperioderna. Inga algbloomingar är inrapporterade de senaste åren.

Fastighetsägare 1

Två delägare av en fastighet inkommer med synpunkter via ombud. Delägarna motsätter sig att biotopskyddet omfattar delar av deras mark och pekar på att de i så fall vill ha intrångsersättning. Fastighetsägarna menar att biotopskyddsbestämmelserna skulle påverka deras möjlighet att sälja marken i framtiden. Efter att ha diskuterat frågan med förvaltningens jurister har stadsbyggnadsförvaltningen vid ett dialogmöte informerat fastighetsägarna om att intrångsersättning inte är aktuellt i det här fallet.

I det reviderade förslaget till områdesgräns, se bilaga 2, är biotopskyddsområdet utformat för att minimera överlapp med fastigheten. Endast 100 kvadratmeter av fastighetens yttersta, vattenbelägna spets överlappar med biotopskyddet.

Fastighetsägare 2

Sex fastighetsägare inkommer med likalydande yttranden. En fastighetsägare är lokaliserad utanför föreslaget biotopskyddsområde och resterande fem representerar två fastigheter inom tidigare föreslaget område.

Stadsbyggnadsförvaltningen har reviderat förslaget för att kunna tillmötesgå samtliga fastighetsägare så långt som möjligt utan att biotopskyddet försämrats av ändringen. För de två fastigheter inom området som lämnat in aktuellt yttrande finns ett visst överlapp ute i vattnet. Ägarna till den ena fastigheten har efter dialog inkommit med förtydligande att de godkänner biotopskyddsområdet i vattnet så länge det inte går upp på land. För den andra fastigheten, Hovås 3:15, har överlapp minskats till 155 kvadratmeter ute i vattnet. Skyddet överlappar även till viss del med samfälligheten Hovås S:77 med 1,3 hektar ute i vattnet. Ändringen är gjord baserad på samrådets synpunkter som redovisas nedan, samt ett dialogmöte.

Områdesgränsen

Yttranden skriver att de ”hemställer om att kartunderlaget justeras så tillvida att gränsen för biotopskyddsområdet i strandkanten sammanfaller med gällande gränsdragning för strandskydd, dvs. dagens medelvattenstånd bör utgöra en rimlig gräns och inte framtida eventuella havsnivåhöjningar”. I den reviderade områdesgränsen, se bilaga 2, berörs inte landområdet hos några fastighetsägare. I resten av biotopskyddsområdet kommer stadsbyggnadsförvaltningen inte justera områdesgränsen så att den följer strandskyddet. Gränsen för gällande strandskydd sträcker sig längre upp på land än gränsdragningen för det föreslagna biotopskyddet. Exempelvis sträcker sig strandskyddet vid några berörda fastigheter 90–95 meter högre upp på land än tidigare föreslagna områdesgräns för biotopskydd. Stadsbyggnadsförvaltningen vill påpeka att strandskyddets gränsdragning de facto inte följer dagens medelvattenstånd.

Yttranden menar att kommunen i nuläget saknar lagstöd att inkludera markytor där den skyddsvärda biotopen inte förekommer. Stadsbyggnadsförvaltningen vill informera om

att Naturvårdsverkets handbok för bildande av biotopskyddsområden har använts som stöd under arbetets gång. Enligt handboken ska avgränsning av vattenanknutna biotoper bedömas utifrån hur stor utsträckning omgivande mark påverkar de förhållanden och naturvärden som är motivet för skyddet av biotopen. Handboken nämner också att i de fall som omgivande mark inte ska ingå vid avgränsning av vattenanknuten biotop bör gränsen för området dras utanför vattenfluktuationszonen. Vattenmiljön är dynamisk och även vatten vid strandkanten hänger ihop med vatten vid ålgräsmiljön. Den strandlinje som visas i karta representerar normalvattenståndet. Det vill säga, vattennivån kan periodvis vara högre eller lägre än vad kartans strandlinje visar. Vid Göteborgs kust fluktuerar havsvattennivån, från minus en halv meter till plus en meter, i förhållande till medelhavsvattennivån. Dessa siffror är hämtade genom SMHI:s öppna data för åren 2019–2025 vid stationerna Krossholmen och Tångudden. Stadsbyggnadsförvaltningen anser därför att det är rimligt att områdesgränsen går upp på land i en utsträckning som motsvarar cirka plus en meter i vattenstånd.

Yttranden anser att den havsnivåhöjning om en meter som förvaltningen refererar till inte kommer att ske inom en överskådlig framtid och att i det fall havsnivån höjs med en meter, får kommunen besluta om ett tilläggsområde för biotopskydd. På grund av skilda meningar och otydlig lagstiftning tar stadsbyggnadsförvaltningen bort havsnivåhöjningen som motiv för gränsdragningen och väljer att endast basera gränsdragningen på dagens miljö som bör skyddas. I samband med detta vill förvaltningen dock informera om att till exempel Länsstyrelsen Västra Götaland tar hänsyn till havsnivåhöjning i flera av sina områdesskydd. Göteborgs Stad rekommenderas av både Boverket och Länsstyrelsen Västra Götaland att vid planering använda sig av SMHI:s prognoser för havsnivåhöjning vid scenariot SSP-8,5. Om SMHI:s medianvärde används, väntas en meter havsnivåhöjning om cirka 125 år. Vad gällande yttrandes förslag om tilläggsområde är det möjligt att i framtiden ta ett nytt beslut om biotopskyddsområde där ytan är större, och på så vis göra ett tilläggsområde. Detta innebär dock att hela processen med bildande, samråd och beslutsfattande måste genomgå ytterligare en gång, vilket är såväl tidskrävande som resurskrävande inte enbart för stadsbyggnadsförvaltningen utan även de andra involverade förvaltningarna.

Underhåll och skötsel

Yttranden uttrycker en oro att de inte skulle få lov att fortsätta slå ängsgräset och underhålla stigen på sin mark. Varken i det förra förslaget eller i det reviderade förslaget befinner sig ängsmarken eller stigen inom biotopskyddsområdet. Skötseln skulle dessutom inte innebära skada på ålgräsbiotopen. Därför gör stadsbyggnadsförvaltningen bedömningen att biotopskyddsförslaget inte skulle hindra skötsel av äng eller stig.

Fastighetsbestämning

Yttrande skriver att de motsätter sig att Göteborgs Stad initierar fastighetsbestämning enligt punk 7.3 i samrådshandlingen. De motsätter sig även en ändring av deras fastighetsgränser vid en inmätning av biotopskyddsgränsen. I det reviderade förslaget till områdesgräns är fastighetsägarnas fastigheter uteslutna ur biotopskyddsområdet som ska mätas. Stadsbyggnadsförvaltningen planerar att göra en inmätning av biotopskyddsområdet enligt beslutskartan i bilaga 2.

När fastigheter mäts in ändras inte fastighetsgränserna, utan de korrigeras i karta till hur de är i verkligheten. En sådan justering kan upplevas som en ändring om tidigare kartmaterial har varit inkorrekt. Gamla fastighetsgränser har ofta en viss osäkerhet i precision på kartor. Stadsbyggnadsförvaltningen har justerat avsnittet bilaga 1 så att innebörden av inmätning tydliggörs.

Organisationer som avstått från att lämna synpunkter

De organisationer som svarat att de avstår från att lämna synpunkter är Jordbruksverket, Sveriges geologiska undersökning och Liseberg AB.